

מקום טוב באתצ

מלחמה, ולא חשבו על איזה צד אתה נמך, בחבילה אחת. בחייו היה זמות ציורית, מוכרת היטב בגדה השמאלית של פריס, כתב מחזות רבים וחשובים בתיאטרון האבסורד, והיה בבחינת יהלום נסתר של תרבותה. את התקפת הלב שגרמה למותו, כך מספרת הי אגדה, קיבל כאשר ראה מה עשו בקולנוע מסיפורו אלך לירוק על קבריהם. זה היה בשנת 1960, ויאן היה רק בן 40. השנים האחרונות הפכו את ויאן לאחת

ויאן
עריק

הדמויות המקובלות של ספרות צרפת אחי רי המלחמה, מחזותיו מועלים בלי הרף על בימות פריס, שיריו מושמעים בערבים מיוחדים עליידי טובי הזמרים הצרפתיים, וסידרה של תקליטים נפלאים מיצירותיו יצאו לאור, ובהם שירים שהוקלטו לראשונה.

להכירו בארץ זו תהיה באמת הרפתקה אמנותית.

הזדמנות בגלי צה"ל, אבל שם אמרו לו שהוא לא מתאים. זו היתה ההזדמנות הראשונה וגם האחרונה שהחמיץ יורם ארי בל בעולם הקטן שבין הקירות המבודדים, המכונה אולפן הקלטה, ובמרחק הקצר שבי מן המיקרופון אל הגרמופון.

היום הוא מחלק גלויות למעריצותיו. הוא גם קריין (מגיש את המסמון), גם עורך (רדיו-סק), נחשב כמומחה לסיסמות פרסור מת, וגם לוחש אותם בקולו העמוק (ב" עיקר כשצריך קול של לילה טוב) ומנהל יחד עם דויד קריבושי חברת-הפקה של פיזמוני פירסומט עבור הרדיו הקרויה ב" שם אפרסמון.

על גבי תקליטים, נסיונו מצומצם יותר. בסך הכל הוא הקליט עד כה שני שירים: אני אצבע את השלכת ותני לי הזדמנות, ולרגע נדמה היה שארבל זנח את תוכנית ההקלטה של עצמו לטובת הגשת אותם ה" אהובים עליו, ברובם זמרי קצב וג'ז. ה" נבחרים על-ידו במלכחיים ממש, מדי מוצאי שבת.

אחת מהן שוכנת כבוד בראשו מזה זמן רב כליכך, עד שהולידה פיומון שלם, וב" שבוע זה גם הפכה לצינדו האחד של תק" ליש חדש. זוהי שירלי באסי, הזמרת שח" מתהצור ממנה הוא מבקש: שירי לי שירלי.

הצד השני של התקליט אני חולם על שוקולי מעיד על הטעם המתוק שהשאירה הצלחת אני חולם על נעמי, שהופק עליידי אפרסמון (ביפאן נמכר התקליט בלמעלה ממאה אלף עותקים). אם אפשר לחלום על נעמי, או למה אי אפשר לחלום על שוקולי, מה עוד שנעמי נולדה כפיומן פרסומט ל" שוקולדה של עליית.

בעזרתו האדיבה של דויד קריבושי, ש" הכין את העיבודים, בין עבודה על אירמה להידוס ונסיעה לפסטיבל בארגנטינה, וב" עזרתה של גלי עטרי (אחות ליונה ר" שושנה), יצא להיט חדש לדרך: אני חולם על שוקולי.

הגאון הספרדי יבוא אל

גאון הספרדי

מי שראה פעם הצגת-שאנסון של איב מונטאן, יודע עד כמה מתוכנן, מתוחכם, מסוגנן ומהוקצע כל זרע וכל ניצ של הבימה.

אין ספק שמונטאן הוא גם בעל קול וגם בעל הופעה, אבל את הרעיונות, עד

גאון
גאון

אחד, סיפק לו איש בשם ז'אק קאנטי, במאי ידוע ומפיק סידרת-התקליטים המפוארת ביותר של שירה צרפתית שהוצאה ל" אור אייפס (פיליפס ריאליסטי).

אין פלא, איפוא, שכאשר שאל המפיק פשאנל (התיאטרון העממי) את יהורם גאון במי היה רוצה כבמאי לתוכנית-היחיד שלו, לא הספיק לסיים את השאלה וכבר ענה לו הגאון: את ז'אק קאנטי.

מי שמכיר את גאון יודע שהוא גם ברוך וגם עקשן (תכונה לא רעה לגבי מישוהו שתר אחרי השלמות בעולמו), ומי שמכיר את פשאנל יודע שלגביו אין דבר בלתי-אפשרי. ובכך, עם בוקר יצאה לעיר האורות שליחת מצווה, הלא היא יחסנית-הציבור של התיאטרון העממי, העלמה ה" צעירה עופרה קפלן, כדי לשנע את קאנטי הגדול לבוא לארץ לעבוד עם "הזמר מספר 1 של ישראל".

וראה זה פלא, בדירה המפוארת שב" רונן ודינר (ב"מי שנכנסם")

אמנות

תיאטרון

שש נפשות

מחפשות מחבר

על שפת-הים

מי שנכנס לים (הצגת-בכורה בתיאטרון הצעיר) צריך להיות שוטה, כי רק שוטה מוכן להיטרב לחינם. ויורם מטמור, מחבר המחזה, אינו שוטה. הוא מעדיף לעמוד מן הצד, להתבונן בנכנסים לים, ללוות אותם בהערות-שוליים, אבל לא לני קוט, הם וחלילה, עמדה משלו.

לכן תיכנן את המחזה שלו כמחזה בתוך מחזה (משהו נוסח שש נפשות מחפשות מחבר), כשגיבורו הוא סופר ישראלי ה" כותב בעצמו מחזה על מה שקרה לו: הוצע לו לערוך שבועון חדש, שיחשוף ב" גיליונו הראשון שערויה ציבורית מלוכלכת, בה היה מעורב מפקדו לשעבר בצבא, וכל הפרשה הושקה בעוד מועד.

מה שנוגע למיבנה ההצגה, ובעיקר ל" בימוי (ניקיו ניתאי) יש רעיונות ויש עניין. השימוש בפועל-במה כתיזכורת לכך שזו הצגה בתוך הצגה, כשהוא נושא על גבו שלטים ומשתלב בהזות סולמות ובוריקת הערות, כאילו מאולתרות, משעשע למדי.

רונן ודינר (ב"מי שנכנסם")
עצות לאחרים

ישנן גם הברקות רגעיות כמו הפארודיה על "המוכירה בעלת ההשפעה" (נינט דינר) המלמדת את הגברים הבאים לביתה ריקודי עץ, או על קבלת קהל במשרד ממשלתי. ישנה גם תגלית מישחקית: דן רונן, ש" עבר את טבילת-האש בנערים בחבורה, משיח על כמות מפחידה של מלל בטבעיות מפתיעה. אבל דווקא משום שזה מחזה שחייב היה

רחוב בתי-האופנה המרוכזים ביותר בעיר, למ, פובור סנט-אונורה, אמר קאנטי הגדול, לא רק: "כן, אבוא ברצון", והתנאים הם כך וכך, כי אם פשוט מאד: "בטח שאני אבוא, סוף-סוף הוא יהודי ספרדי, ואני יהודי ספרדי".

ומה הם באמת התנאים? בסך הכל, כרטיס-נסיעה ואירוח לו ולבתו, שהיא עוזרת-במאי שלו, ועוד פרט מיקצועי קטן: קאנטי ביקש לקבל את כל השירים (חיים חפר — דובי זלצר) מתורגמים ומקליטים, כדי שיוכל לחשוב בנחת בפרים ולבוא ל" כאן כשכל ההצגה עומדת בדימויו.

כמו שנאמר: כל ישראל גיטים.

היהלום הנסתר של הבהימה

הסיפור עם קאנטי לא הסתיים וההמשך, ואני באמת מקווה שיהיה לו המשך כפי שהבטיח, עשוי להקפיץ מעורם את שוחרי התרבות הצרפתית: ככוונתו של קאנטי להביא ארצה כמה זמרים (בניהם מולודגי וארבעת-המוזיקנים), העורכים מזה כמה שנים ערב של שירי בורים ויאן, שהכנסתם קור דש לאלמנתו, אורטולה קאבלר.

למי שלא מוצא בזיכרונו את ויאן: היה זה קופר, במאי, שחקן, מחזאי, מלחין, נגן ג'ז, פזמונאי, צייר-פאורות — בקיצור איש שמרד בחברה, כשדילאן וחבריו טרם נולדו, וכשכולם עוד התפלשו בוורה של גבורות מלחמת-העולם השנייה:

"אדוני הנשיא: / לזאת לא אסכים, / לא באתי לעולם / להרוג מסכנים", כתב ויאן בשיר העריק, שהיה להיט כעשר שנים אחרי מותו. "זהו טאנגו לחיילים עליונים, / מהירושימה, בוכנוואלד ואי שם. / זהו טאנגו של הקברנים / המתים לראות קצת דם..." ח"אר ויאן את כל שירי-הלכת בשיר אחד שלו, הקברנים ה" עליונים, והקדים בשנים רבות את השמאל החדש, הכורכים גם היום את כל פשעי ה"

ניצחיים, היודעים לתת עצות לאחרים, אבל חוששים להסתכן בעצמם.

תקליטים

תנו לו

הזדמנות לחלום

היה היה פעם בחור צעיר שרצה להיות קריין. התגייס לצה"ל, ביקש שיתנו לו

להיכתב, על בעיות שהן כליכך אקטואליות בהווי הישראלי, כמו חזירת קצינים בכירים לעמדות-מפתח אורחיות, הרי מה שנוגע לשליחות, מי שנכנס לים משאיר את ה" צופה יבש למדי.

כי מטמור אינו רוצה להתחייב בנפשו בשום דבר. גיבורו, המשמש גם כדוברו האישי, הוא דגם ציני ובעל לשון חלקלקה, דגם לאישה-רוח שמאחורי עטיפתו המבריקה קה אינו אלא עוד אחת מן המקטרגים ה"

רגלה של המצחיקונת בגבס

שבוט על הסקטים
רגל שבורה

שאודי (למעשה) ואדוני ומטאטאים
חבסה קלה

צוחק מי שצוחק אחרון: ציפי שביט, הרויזה המון קילוגרמים ממישקלה כדי להיות קלה ונמישה, בפארודיה על "מצחיקונת" המחליקה על סקטים, והיא היתה כליכך קלה עד שהתעופפה, נפלה על רגלה ושברה אותה.

וזה בכלל לא מצחיק לשכב עם רגל בגבס, כשעשרים וששה חברים בהצגת "ג'אמבו", המתוכננת לסוף חודש מרט באולם "דקל" (הקטעים שאהבנו בלה" קות צבאיות") ממשוכים בחזרות על-יזות מן הרגיל: כי הבמאי דני ליטאי, מעניק אומנם מימד מיקצועי וחדשני ל" קטעים ידועים (כמו "שיר השלוש" או "ישראלים בטולון", בכוונה להמוך את "ג'אמבו" למוצר ייצוגי של ישראל ב" חו"ל), אבל למעשה ישנן הזדמנויות ל" שחקנים הצעירים, להיות קצת במאים, כשכל אחד מהם, מלמד את האחרים קטע המוכר לו מן הלהקה בה שירת.

כך, למשל, ניצה שאולי (מלהקת פי" קוד המרכז) ניסתה ללמד את הבנות אין נשענים על מטאטא בלי ליפול. ה" תוצאה: תאונת-עבודה נוספת — מיורי אלוני נשענה על המטאטא ונפלה, אבל זו היתה חבטה קלה בלבד.